

Joaquim Maria Puyal i Ortega, investit doctor honoris causa per la Universitat Rovira i Virgili (març de 2010). – En sessió acadèmica extraordinària de la Universitat Rovira i Virgili (URV) celebrada amb solemnitat en el seu paranimf, el dia 2 de març de 2010, a proposta del Departament d'Estudis de Comunicació i amb l'aprovació de la Junta de Govern de la URV, fou investit doctor honoris causa Joaquim Maria Puyal i Ortega, membre numerari de l'Institut d'Estudis Catalans, adscrit a la Secció Filològica, i destacat expert i investigador en l'àmbit dels mitjans de comunicació social.

D'acord amb el ritual d'aquest acte, el Dr. Jordi Farré Coma, del Departament d'Estudis de Comunicació, actuà de padrí del candidat i en féu l'elogi, sota el títol ben expressiu *Eufòria feliç*. Hi rememorà alguns dels programes televisius que Joaquim M. Puyal havia dirigit, com *Vostè pregunta*, *La vida en un xip*, *Un tomb per la vida*. En destacà les qualitats excel·lents de comunicador, així com la integritat i l'honradesa en la vida personal i professional; el definí com a protagonista de la construcció de l'espai català de comunicació i com a factor clau d'enriquiment en la configuració de la nostra identitat col·lectiva. En remarcà l'excel·lència lingüística, la creativitat en els llenguatges i la capacitat d'innovació, però, per damunt de tot, el capteniment modèlic d'exigència, d'honestedat i de credibilitat. Féu referència a la singularitat de les transmissions de futbol en català, mitjançant les quals Joaquim M. Puyal ha fixat la terminologia especialitzada d'aquest esport i ha contribuït, doncs, decisivament a la normalització de la llengua. Subratllà que per mèrits propis ben diversos ha estat reconegut com a mestre per una bona part dels seus col·legues, com a professional símbol de la comunicació pública en català. Tal com és preceptiu,

tancà el discurs demanant al rector de la URV que, per totes les qualitats indicades, es dignés nomenar doctor honoris causa el senyor Joaquim M. Puyal i incorporar-lo, així, a la comunitat acadèmica de la Universitat.

El discurs o la lliçó, també preceptius, de Joaquim M. Puyal fou una sorpresa esplèndida per al públic que omplia el paranimf, tant dels acadèmics com de les autoritats polítiques i dels ciutadans que de diverses contrades havien volgut assistir a l'acte. Joaquim M. Puyal sabé trencar magistralment els esquemes habituals de la lectura de la intervenció i, abandonant decidit el faristol que tenia reservat i deixant de banda cap paper escrit, baixà a peu de sala, des d'on pronuncià les seves paraules. L'elecció rompent fou posada en pràctica amb tanta destresa, que no llevà ni un bri de formalitat a la sessió. Contra la monotonia en la comunicació en contextos ja preconfigurats, la seva lliçó, més enllà del contingut, es féu patent en la forma, en el to, en el gest, en el ritme, en les pauses, en el silenci, en les mirades... Exempta de cap ingredient exhibicionista, fou una demostració de fins a quin punt hom pot aprofitar els recursos, de vegades impensables, que contribueixen a obtenir els objectius de l'acte de la comunicació. De la pràctica, a la teoria: després d'haver mostrat una representació de com es poden i de com s'han de manejar les habilitats tècniques en adreçar-se a l'audiència que segueix els mitjans de comunicació audiovisuals, passà a la reflexió sobre conceptes i tesis que fan referència a llur (ab)ús. Es referí a la importància de l'entreteniment en els programes televisius, sovint descuidant-ne els continguts: un dels errors que considera més important. Féu referència als escriptors de discursos de l'època clàssica, els quals se sotmetien a la *inventio*, la *dispositio*, la *confirmatio*, la *peroratio* i l'*elocutio*. A la importància i el poder de les paraules. Sobre l'objectivitat de la informació, Joaquim M. Puyal confessà que havia renunciat a semblar imparcial, senzillament perquè no ho era —com ningú no ho és, encara que s'ho cregui o que digui que s'ho creu—; l'important és ésser honrat, tot declarant-se partidista i no neutral. Destacà la transcendència dels missatges des dels mitjans, tant si són missatges bons o dolents; el professional ha d'ésser conscient de la responsabilitat ingent que això suposa i ha de saber reaccionar amb dignitat davant els poders mediàtics econòmics i polítics que poden obstaculitzar la disponibilitat positiva i la persecució d'objectius nobles. Al·ludí també a la marginació per part de les cadenes de l'estat espanyol dels comunicadors que s'expressen en llengua catalana. Joaquim M. Puyal tancà la seva intervenció amb l'agraïment a la sort de poder fer el que feia i l'omplí d'esperança en fer sortir d'enmig del públic una nena, la seva fillola: símbol simpàtic i emotiu que fou de la confiança que guanyarem el futur.

Finalment, tancà l'acte el rector de la URV, qui des de la presidència manifestà el sentiment d'honor de poder donar la benvinguda a Joaquim M. Puyal al Claustre de la URV com a doctor honoris causa. Manifestà que per a la URV és un privilegi comptar entre els seus membres amb una de les personalitats de més prestigi en el camp de la comunicació. Corroborà tots els mèrits a què havia fet referència el padrí del candidat, Dr. Jordi Farré, en el seu elogi. Subratllà en la persona de Joaquim M. Puyal el rigor, la passió per la feina ben feta, l'esperit crític, el compromís amb la societat, l'estimació pel país i, en un nivell superior, el valor inestimable del llenguatge, de la paraula. Amb l'agraïment per haver acceptat la distinció màxima de la URV, el rector mostrà l'alegria d'haver incorporat un nou col·lega acadèmic de la categoria de Joaquim M. Puyal i Ortiga. L'acte es clogué amb el cant del *Gaudeamus igitur* per part de la coral de la URV i del públic posat dempeus.

Joan MARTÍ I CASTELL
Institut d'Estudis Catalans
Universitat Rovira i Virgili